

اثر بخشی روش های تدریس در

مدارس

مؤلف:

رقیه صدیقی

- سرشناسه : صدیقی، رقیه، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور : اثربخشی روش‌های تدریس در مدارس/مؤلف رقیه صدیقی.
مشخصات نشر : مشهد : انتشارات جالیز، ۱۴۰۰.
مشخصات : ۱۰۸ ص.: جدول.
ظاهری :
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳-۶۲۰-۳
وضعیت : فیبا
فهرست نویسی
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۰۶-۱۰۸.
موضوع : تدریس اثربخش -- نمونه پژوهی
موضوع : Effective teaching -- Case studies
رده بندی کنگره : ۲۱۰.۲۵LB
رده بندی دیویی : ۱۰۲/۳۷۱
شماره : ۷۶۳۱۱۹۱
کتابشناسی ملی
وضعیت رکورد : فیبا

www.ketab.ir

اثربخشی روش‌های تدریس در مدارس

رقیه صدیقی

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، بهار ۱۴۰۰ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۰۸

قیمت: ۴۰۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳-۶۲۰-۳

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: سعید محمدمهدیزاده فیض آبادی

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۰
تعاریف ، اصطلاحات و واژه‌ها.....	۱۵
اثر بخشی روش تدریس معلم در میزان فعالیت های یادگیری دانش آموزان	۱۶
اهمیت و ضرورت روش های تدریس نوین.....	۲۰
معرفی روش های مختلف تدریس	۲۳
روش حفظ و تکرار	۲۴
محاسن و محدودیت های روش حفظ و تکرار	۲۵
الف) محاسن	۲۵
ب) محدودیت ها.....	۲۶
روش سخنرانی	۲۶
مراحل اجرای روش سخنرانی.....	۲۸
مرحله اول ، آمادگی برای سخنرانی.....	۲۸
۱- آمادگی از نظر تجهیزات.....	۲۸
۲- آمادگی عاطفی	۲۹
۳- آمادگی از نظر زمان.....	۲۹
مرحله دوم : مقدمه سخنرانی.....	۳۰
مرحله سوم، متن و محتوای سخنرانی.....	۳۴

۳۹	نتیجه گیری مقایسه.....
۴۵	مرحله چهارم، جمع بندی و نتیجه گیری.....
۴۸	محاسن و محدودیت های روش سخنرانی.....
۴۸	الف) محاسن.....
۵۱	ب) محدودیت ها.....
۵۳	نتیجه.....
۵۵	روش پرسش و پاسخ.....
۵۷	هدف از روش پرسش و پاسخ.....
۵۷	محاسن و محدودیت های روش پرسش و پاسخ.....
۵۸	روش نمایشی (نمایش علمی).....
۵۸	مراحل اجرای روش نمایشی:.....
۶۰	محاسن و محدودیت های روش نمایشی.....
۶۱	روش ایفای نقش.....
۶۲	فنون کلی اجرای نمایش.....
۶۳	مراحل اجرای روش ایفای نقش.....
۶۳	محاسن و محدودیت های روش ایفای نقش.....
۶۵	روش گردش علمی.....
۷۰	روش بحث گروهی.....

چه دروس و موضوعاتی را می‌توان با روش بحث گروهی تدریس کرد؟...	۷۱
مراحل اجرای روش بحث گروهی.....	۷۵
مرحله اول، آمادگی و برنامه‌ریزی.....	۷۵
مرحله دوم، روش اجرای بحث گروهی.....	۸۳
محاسن و محدودیتهای روش بحث گروهی.....	۸۸
الف) محاسن.....	۸۸
ب) محدودیتها.....	۸۹
روش آزمایشی (آزمایشگاهی).....	۸۹
محاسن و محدودیت‌های روش آزمایشی.....	۹۴
الف) محاسن.....	۹۴
ب) محدودیت‌ها.....	۹۴
خلاصه.....	۹۵
بررسی روش‌های جدید تدریس و تأثیر آنها در یادگیری دانش‌آموزان.....	۹۹
روش‌های آموزش انفرادی.....	۱۰۰
هدف‌های آموزشی انفرادی.....	۱۰۱
منابع و مآخذ.....	۱۰۶

مقدمه

در دهه های اخیر تلاش های زیادی در کشور صورت گرفته تا روش های کلیشه ای و سنتی آموزشی جای خود را به روش های تازه و بدیع و مبتنی بر نیازهای فردی و اجتماعی دانش آموزان دهد. آنان را خلاق و تولید کننده علم و دانش پرورش داده و دریچه های نوینی را در زمینه علوم و تکنولوژی در کشور بگشاید. تغییرات نظام آموزشی و کتب درسی دانش آموزان نیز در همین راستا صورت گرفته است. اما علی رغم تمامی زحمات و هزینه های سنگینی که آموزش و پرورش متحمل شده است، هنوز شاهد تدریس علم به شیوه سنتی و معلم محوری هستیم. در قریب به اتفاق مدارس کشور هیچ تغییری در زمینه تدریس و ارزشیابی و ... دیده نمی شود. به همین علت به کرات دبیران ظالمانه مورد تبعیض قرار می گیرند که چرا نمی توانند خود را با روش های مدرن آموزش وفق دهند. به همین جهت در این مقاله سعی شده است بر علل و ریشه های تداوم شیوه تدریس سنتی و غیر فعال از سوی دبیران پرداخته شود. علل تداوم شیوه تدریس سنتی را می توان در چند عامل زیر پیگیری کرد.

۱. تأثیر برنامه و ساخت نظام آموزشی در فرآیند تدریس

ساخت نظام آموزشی یک جامعه، اعم از نگرش ها و باورها، برنامه ها و آیین نامه ها می تواند روش تدریس معلم را تحت تأثیر قرار دهد. توجه یا عدم توجه نظام آموزشی به نیازهای شاگردان و جامعه، اصالت دادن نظام آموزشی به محتوا و برنامه ها به جای رشد و تحول

همه‌جانبه، عدم نظارت و کنترل سالم و ارزشیابی‌های اصولی و غیراصولی همه می‌توانند روش تدریس معلم را تحت تأثیر قرار دهند. در بررسی ساختار نظام آموزشی هر کشور دو نظام کاملاً متفاوت دیده می‌شوند.

۱- نظام متکی بر اصالت مواد درسی: از جمله ویژگی‌های نظام متکی بر اصالت مواد درسی این است که در این نظام آموزشی یک برنامه ثابت برای کشور اجرا می‌شود و محتوای برنامه مقید به متن تنظیم شده است و رعایت انضباط یکنواخت آموزشی برای همه معلمان الزامی است.

۲- نظام متکی بر رشد همه‌جانبه فرد در این نظام برنامه برحسب مقتضیات منطقه و نوع مدرسه و توانایی شاگردان تنظیم می‌شود و محتوای برنامه به فعالیت‌های فردی و گروهی شاگردان بستگی دارد. معلمان در اجرای برنامه و انتخاب مواد درسی آزادی عمل و اختیارات بیشتری دارند و ... با کمی تأمل و دقت در نظام آموزشی کشور درمی‌یابیم که نظام آموزشی کشور ما متکی بر اصالت مواد درسی است. زیرا دبیران باید مطالب معینی را بدون توجه به توانایی‌ها، استعدادها و علایق دانش‌آموزان تدریس نموده و ارزشیابی معینی را با ریز بارم معین به عمل آورند. بدیهی است که در چنین نظامی - همچنان که محققان و دانشمندان علوم تربیتی معتقدند- معلم آزادی عمل چندانی ندارد که توسط آن بتواند به فعالیت‌های ابتکاری پردازد

و به طور کلی او مجبور است که وظایف خاصی را که از طرف سیستم به او تحمیل می شود را بدون کم و کاست اجرا نماید.

انتخاب روش تدریس یکی از مراحل مهم طراحی آموزشی است. معمولاً علم بعد از انتخاب محتوا و قبل از تعیین وسیله، باید خط مشی و روش مناسب تدریس خود را انتخاب کند؛ چون خط مشی معلم و روش تدریس او چگونگی فعالیت شاگردان را برای رسیدن به هدف های آموزشی مشخص می سازد.

در واقع، به مجموعه تدابیر منظمی که معلم برای رسیدن به هدف، با توجه به شرایط و امکانات، اتخاذ می کند روش تدریس می گویند.

معلم بدون شناخت روش های مختلف تدریس، هرگز به انتخاب صحیح آن نخواهد بود. او هر اندازه که با روش های تدریس آشنا باشد در موقعیت های مختلف برای رسیدن به مقاصد آموزشی، آزادی عمل بیشتری خواهد داشت.

در دنیای پیچیده، هیچ کس بی نیاز از تعلیم و تربیت نیست. امروز فعالیت در مدرسه و در امر آموزش، خود بخش عظیمی از زندگی انسان ها شده است. لحظاتی را به خاطر می آوریم که چگونه نشستن در کلاس، گوش دادن به صدای یکنواخت معلم، حفظ کردن بدون فهم مطالب درسی، دلهره و اضطراب ناشی از امتحان، و سرزنش معلمان و والدین موجب نفرت و گریز

ما از کلاس درس و محیط آموزشی می‌شد. راستی چرا؟! چرا فعالیت‌های آموزشی نتوانست ما را با محیط آموزش مانوس، و به یادگیری علاقه‌مند کند؟ چرا فعالیت‌های مدرسه با تهدید اصرار معلمان صورت می‌گرفت؟ چرا شاگردان از تعطیل شدن مدرسه احساس رضایت و خوشحالی می‌کردند؟ مقصر اصلی چه کسی بود؟ معلم ناتوان و ناآگاه یا شاگرد بی‌علاقه و بی‌استعداد؟ آیا معلمان تعلیم و تربیت، نتوانسته‌اند امکانات مطلوب یادگیری و زمینه‌های شکوفایی استعداد شاگردان را فراهم کنند؟ و یا انتخاب روش‌های تدریس به درستی انجام نشده است؟ آگاهی و شناخت معلم از اصول و روشهای تعلیم و تربیت عامل مهمی است که می‌تواند او را در کار خود موفق و موید سازد. معلم باید قادر باشد با شناخت شاگردان و آگاهی از فرایند تدریس، نیازهای آنان را مشخص کند و با در نظر گرفتن توانایی‌های ایشان به ایجاد وضعیت مطلوب آموزش اهتمام ورزد.

بنابراین به نظر می‌رسد که پیشنهادات داده شده برای تدریس فعال فیزیک در چنین سیستمی بی‌نتیجه خواهد ماند.

۲. عدم آشنایی معلمان دروس مختلف با روش‌های نوین آموزشی

علی‌رغم اینکه معلمان دروس بطور گسترده مورد توصیه قرار